

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Kézen átadás korláta:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6-án
 Helyi utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszadátol
 vagy megvásárolja nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.
 Helyi árak 6 fillér.

NAGYVÁRAD, június 5.

A tanszabadság.

A kormány még mai napig sem felelt meg az 1848. XIX. t. cz. azon utasításának, hogy a tanszabadság elvének az egyetemenél való alkalmazásáról és egyéb e részben teendőik iránt a legközelebbi országgyűlésnek tudósítását (jelentését) benyujtsa.

A sajtószabadság gyakorlásáról mindjárt akkor alkotta meg a törvényhozás a XVIII. t. cikket, melyben nagy részletességgel föl vannak sorolva a sajtóvétségek, vagyis a törvény megsabta azokat a korlátokat, melyeket a sajtószabadság ürügye alatt nem szabad átlépni.

Időközben alkottunk törvényt a vallás-gyakorlásról, mely szintén mindenféle korlátokat állított fel.

Már most világos, ha olyan fontos szabadságnak gyakorlásáról, mint a minő a tanszabadság, nem gondoskodunk szintén törvényes határokról, akkor mi sem könnyebb, mint az egyik szabadság törvényes korlátait kijátszani a másik (nem szabályozott) szabadság ürügye alatt.

Hiszen nem egy nagy emberünk ki-mondotta már, hogy nem evett bolond gombát, hogy nyugodtan töltsön és nézze,

hogy Magyarországon akármiféle próféta akármiféle vallást alapítson, már pedig a teljes vallásszabadság elve mellett ezt csakugyan tűrni kellett volna.

Hát ugyanigy vagyunk a tanszabadsággal is, ha ez a külföldi intézmény minden szélsőségeivel nálunk be nem válik, saját hazánk és magyar nemzeti létünk önfentartása és biztosítása szempontjából, megteszszük rajta is a nekünk megfelelő módosításokat és csak, minekutána a mi testünkre szabtuk, fogjuk viselni.

Am kiabáljanak reánk tüzet békát azok, a kiknek ez nem tetszik, hadd gúnyolják a magyar tanszabadságot, mint a hogy a magyar glóbuszt szemünkre vetették, avval mi nem törődünk, mert Salus reipublicae suprema lex esto!

S addig kell ezt a törvényt megcsinálni, míg annak hiánya nagyobb kárt nem tett bennünk.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 5.

Elnök: **Apponyi** Albert gróf.
 Az irományok előterjesztése után következett a tegnapi áttett névszerinti szavazás a miniszterelnöknek Olay Lajos interpellációjára adott válasza felett.

Elnök: A szavazás »S« betűnél kezdődik.

Felkiáltások a szélsőbalon: Sülyedünk!

Elnök: Az ülés 5 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Elrendeli a szavazást.

Igennel szavaztak 111-en, nemmel 6-an, a miniszterelnök válaszáat tehát 105 szótöbbséggel tudomásul vették.

Elnök: Következik a névszerinti szavazás a honvédelmi miniszternek Gabányi Miklós interpellációjára adott válasza fölött. A szavazás a »W« betűnél kezdődik.

Felkiáltások a szélsőbalon: Dupla W, dupla jaj!

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Elnök: Bejelenti, hogy az iménti szavazásnál formahiba történt. A horvátok nevei is fölolvastak, pedig a horvátok belügyi kérdésben nem szavazhatnak. Miután egy sem szavazott közülök, a szavazás számaránya nem változik, csak a távollevők jegyzékén fognak kevesebben szerepelni. A hiba így fog helyreigazittatni. (Helyeslés jobbról).

Sebest Dénés: Az esetben precedenst lehet látni, ezért kéri az elnököt, rendelje el újból a szavazást.

Rakovszky István: Hivatkozik arra, hogy a horvátok névsorát mindig felolvasták a névszerinti szavazásnál, de ezek tartózkodtak a szavazástól. Semmi hiba nem történt, semmi ok az újbóli szavazásra. (Helyeslés a jobbon és néppárton).

Molnár Jenő: Azzal, hogy fölolvasták a horvátok neveit, idő mult el, mely alatt begyűltek a jobboldal szavazói. (Nagy derűtlenség.) Ezért új szavazást kell elrendelni.

Rátkay László: Az érvénytelenség kétségtelen, ezért újból kell szavazni. A jövőben minden egyes kérdésnél jelentse ki az elnök, szavazhatnak-e a horvátok, vagy nem.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Emberhus.

Irta: I. H. Rosny.

— Nem látok én semmi rosszat abban, ha valaki megkívánja az emberhust, — mondta Dardennes, a híres felfedező, felhajtva poharát. — Ami engem illet, én nem borzadnék el attól a gondolattól, hogy halálom után majdan jó barátaim gyomrába jutok, ahelyett, hogy utálatos férgeknek vetnek martaléku a föld mélyébe. Nem is lenne ez visszatartó tényező, szép nagy táiban, a díszesen fölterített, fölvirágozott asztalra kerülni az ezüst díszítések, gardinirékek és kristálytűvek közé. Be is merem vallani, hogy én már ettem emberhust; öt napig éttem annak a szerencsétlen Charles Virieuxnek a maradványaiából, akit pedig teljes szívemből szerettem. Ha arra visszagondolok, csupán szegény barátom elvesztését sajnálom, de megbánást nem érzek soha. Sokkal jobban bántja a lelkiismeretemet, ha egy élt sértettem meg.

* * *

Soudani felfedező expedícióknak alkalmával történt. Öten voltunk európaiak, mintegy 30 szerencsennel, szamarakkal, tevékkel és bivalyokkal. Azon a vidéken kellett átnyomulnunk, ahol még senki sem járt előtünk s ahol mindenféle halálhozó microbákkal volt tele a

mocsárgázós levegő. Mintegy 20 szerencsennel ott is veszett részt a betegségek következtében, részint balesetek alkalmával; állataink egy tucatra apadtak; két fehérbőrű társunkat szintén elragadta a halál. Egy napon azután elcsigázva, kifosztva láttuk magunkat a saharai pusztaság kellő közepén. A fölfedezés láza azonban nem engedett pihenni s elhatároztuk, hogy folytatjuk utunkat.

Szerencséseink, akik még megmaradtak mellettünk, egy éjjel, amikor nem ügyeltünk rájuk, búcsu nélkül faképnél hagytak. Iserby, ez a hőrihorgas belga, meg Virieux és én magunkra maradtunk tehát az Istentől megátkozott pusztaságban, megfosztva a segítség minden reményétől, sőt kirabolva is, mert gézengúz szerencséseink magukkal vitték összes élelmiszereinket. Még a vadászat sikereivel sem kecsegtethettük magunkat, mert lőfegyvereinket is ellopták a szökevények. Az első napot még átszenvedtük valahogyan, de a második napon már türelmetlenné vált a szomjuság és az éhség. A legboldogabb volt még Iserby közöttünk, száraz, szikár testének köszönhettem, hogy legkevésbé szenvedett; még én is inkább voltam képes a csapást eltűrni, de Virieux, ez az izmos, erős testalkatú férfi, rettenetes fájdalmakat érzett. Szánalom volt rá nézni, mint üvegesedtek meg szeméi és torzult el arca a kínjaitól.

A vastag levelű sivatagi növények némiképen csillapították szomjuságunkat, de az éhségre nem volt orvosság, hanem ellenkezőleg, nöitönnött.

A negyedik nap estéjén Virieux barátunkon egyszerre kitört a téboly. Rémesebb pillanatot sohasem éltem át, mint akkor. A szegény fiu egyszerre körbe kezdett futni s vad állati hangokat hallatott, miközben a saját karját harapta. . . Aztán rárontott Iserbyre. A belga szívt karddal várta és a tusa hevében, amely összecsapásukat követte, Virieux szívébe dőlte a pengét. Szegény Virieux egyetlen makkatás nélkül rogyott össze s lehelté ki sokat szenvedett lelkét.

* * *

Ez a jelenet rettentő hatással volt reánk. Csaknem egy óráig ültem a tetem mellett, reszkette bámulva a sápadt arcra és képtelen voltam megmozdulni is. Hanem az éhhalállal küzdő emberből kikopik minden emberies érzés. Egy óra elmúltával a gyomrom ismét lázasan követelte a jussát. Es felujult kinjaim visszaadták az erőmet is. Ami Virieuxt illeti, az elkövetett gyilkosságot természetesen, sőt áldásosnak tartottam. Néztem a megmerevedett tetemet és — önkénytelenül ez a gondolatom támadt: ime, tehát négy-öt napra való eleségünk van. . . Bevallom, hogy ez a gondolat egy pillanatra határtalan öröme hangolt s ha van, amiért olykor megbánást érzek, csak e miatt érzem azt. Maga a kannibalizmus sohasem nyugtalanította a lelkiismeretemet. Mint mondtam, el voltunk hagyatva a legzordonabb sivatagban, távol minden civilizációtól, éhhalál küszöbén s fölöttünk az izzó napkorong gyilkos forrósága.

Elnök: A felett, hogy érvénytelen-e a szavazás, a Ház dönthet csak.

Rátkay László: Csak tessék keresztül gáznolni a közjogon.

Elnök: Nagyon sajnálná, ha valahol az a vélemény támadna, hogy bármely szempontnak fel akarná áldozni a közjogot. Kéri azokat, kik a szavazást szükségesnek tartják, álljanak fel.

A Ház többsége nem tartja szükségesnek az újabb szavazást.

Elnök: Következik a névszerinti szavazás.

A ház 4 szavazat ellenében 120 szavazattal tudomásul veszi a honvédelmi miniszter választását.

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után.

Elnök: Következik a vita folytatása a miniszterelnök jelentése felett.

Bedőházy János: A ki a miniszterelnök eljárását figyelemmel kíséri, észrevehette, hogy politikai integritásán hasadékok mutatkoznak és logikája már nem olyan éles, mint régen. (Tetés a szélsőbalon.)

Polonyi Géza: Gondnokság alá kell helyezni.

Bedőházy János: Nem akar patológiailag bírálókat mondani, de a miniszterelnöknek rögeszméi vannak, melyek zavarják a helyes logikát. Már pedig a jelentés betérjesztése nem vall helyes logikát. A jelentés nem egyéb, mint fügefalevél, a miniszterelnök fügefalevele, mikor bönbe esett.

Ilyen tónusban folytatja tovább obstrukciós beszédét.

Kompromisszum-hírek.

Politikai körökben a változatosság okáért megint kompromisszum-hírek vannak elterjedve. Arról van szó, hogy a miniszterelnök kilép a passzív rezisztenciából nem abban az értelemben, mint azt gróf Tisza István kívánta, hanem úgy, hogy a függetlenségi pártnak az obstrukció leszerelése fejében engedményeket kínál. Ezek az engedmények azonban a kiszivárgott hírek szerint nem a katonai javaslatokra vonatkoznak, mert azokhoz ragaszkodik a kormány, hanem más belpolitikai és nemzeti reformokra.

— Iserby, — mondtam kis idei tépelődés után — nincs más választásunk . . . ha csak éhen nem akarunk veszni . . .

Nem folytathattam, Iserby heves mozdulatot tett. Keresztet vetett magára és fölkiáltott:

— Sohasem érintem meg keresztény ember husát.

— Ha fájna neki, nem tenném én sem; — mondogattam. — De hát mit tegyünk szegény barátunkkal?

— Százszor inkább szeretnék neki fájdalmat okozni, mint enni a husából! — kiáltott fel Iserby borzalmasan.

Ezt a felkiáltást nevelésnek találtam. Nem igyekeztem ugyan rábeszéléssel hatni, de vállaltam. Egy ideig még tépelődtem kissé, de aztán határozottam. Elindultam száraz kőreket keresni s aztán úgy ahogy tüzhelyet készítettem. A nap épen lebukott a nyugoti égbolton és nem sokára beállt az éjszaka, az a hirtelen jövő sötétség, amely a délszaki tájakon nyomon követi az alkonyatot és csak később gyulnak ki az ég ragyogó csillagai. Meggyújtottam máglyát, aztán kissé borzongva odamentem szegény barátunk teteméhez. Hazudnám, ha azt mondanám, hogy nem rettentem meg és sokáig kellett küzdenem magammal, amíg rászántam magam s levágtam Charles fél alsó karját. Végre azonban kardomra nyársalva ott pirult a pecsenye a tűz fölött . . . Amikor már kellőleg megsült megkínáltam előbb Iserbyt, aki azonban fölhaborodva utasította vissza, aztán nekifogtam az elköltéshez, mohó állatias ótvágy-

Technikai obstrukció.

A függetlenségi párt, úgy látszik, el van határozva a nyári obstrukcióra. Számol mindennel, az óriási hősséggel (erre kitűnő hűvös hely a Dunaparton épült boltozatos parlament) a fáradsággal s a folytonos beszédekkel. Azaz hogy nem *beszédekkel*, hanem *szavazással*, mert rá fognak térni mielőbb a technikai obstrukcióra. A jövő héten már két főpróbát fognak tartani a Házban. Két-három képviselő bead egy csomó indítványt, huszat-huszonötöt s mindegyikre *szavazást kérnek*. Minden szavazás előtt öt perc szünetet kell adni s így könnyű szerrel kihúzzák a napot. Nem tesz egyebet a Ház, csak ötven-hatvanszor felállnak, leülnek, szavaznak. A párt tegnap este tartott konferenciát e kérdésben. A mai ülésen már próbát tartottak a technikai obstrukcióból két szavazással és házszabály-vitával.

Darányi a szövetkezetekről.

Darányi miniszter sok áldásos intézményt létesített a nép védelmére és még sok jót vár az ő sikeres tevékenységétől az ország.

Alkotásai közül különösen a szívéhez nőtt kettő: az Egan-féle hegyvidéki akció és a szövetkezetek ügye. Egan megdöbbentő halálával az a hír terjedt el merkantilista körökben, hogy a szépen indult akció, melyhez oly sok jogos reményt fűztek a nép igazi barátai, abba marad s vele együtt maguktól megbuknak majd a szövetkezetek is.

A merkantilisták és uzsorásoknak e reménykedése nem vált be. Csendben, de határozottan haladt tovább az ügy, nem ejtette el Darányi, sőt most szándékozik még jobban kiterjeszteni azt s erősíteni gabonaraktárakkal.

Ettől megijedtek a máramarosi kereskedők és deputációt molesztettek **Darányi** és **Láng** miniszterekhez. A deputátusok azonban hosszú orral jöttek ki a miniszterektől, különösen **Darányitól**, — van is okuk rá, mert a földművelési miniszter minden szíves fogadtatás mellett is határozottan megmondta a magáét.

gyal, miközben Iserby kétségbeesetten kiáltozott mögöttem és imádkozott.

Ez az éjszakám már sokkal nyugodtabb volt, mint az előbbie — és másnap reggel ismét metszettem egy darab húst Charles testéből. Két napig Iserby még győzte a szenvedést, de aztán ő is rákényszerült a kannibalizmusra. Amikor estefelé összeroskadt a gyengeségtől, egy falatot adtam a szájába s azt könyek közt meg is ette.

Folytattuk utunkat, magunkkal vive élelmiszereinket s három napi kínos gyaloglás után végre találkoztunk az elénk küldött belga segélycsapattal. Meg voltunk mentve.

Azt mondtam, hogy én sohasem éreztem lelkiismereti furdalásokat. Nem így volt azonban Iserbyvel.

Hat hónapig a legnagyobb gyötrelmeket áldotta ki, végül beleőrült . . .

— Azért, mert érzékenyebb volt a lelkiismerete, mint az öné, — mondta kissé keményen Plombyéres.

— Azt hiszi? Tudja meg tehát, hogy Iserby, akit az expedíció előtt egy esztendővel a kaukusztérzés felügyeletével bíztak meg, egy napon valami csekély hiány miatt képes volt a legnagyobb hidegvérrel golyót röpíteni egy nyomorult szerezcsen fejébe . . . Ami azonban engem illet, már én inkább sütök meg és költök el egy egész ezred holttetemet, mintsem halálba küldjem a legnyomorultabb és legféketébb élő embert.

Erdekes beszédéből közöljük a következőket:

E kérdéssel, amelyben a hitelszövetkezetekkel kapcsolatos áruaktárákról van szó, hosszabb idő óta foglalkozom, a hegyvidéki akcióval kapcsolatosan, úgy Bereg, mint Ung megyékben áruaktárák felállításának ügyével. Máramarosban eddig még nem voltak felállítva áruaktárák, mert lehetőleg az illetékes körök megnyugvásával óhajtottam intézkedni, mielőtt bármit tettem volna ez ügyben, meghallgattam azt a hivatalos véleményező bizottságot is, amely a főispán elnöke alatt működik s amelyben a megye illetékes körei képviselve vannak.

Ezen véleményező bizottság egyértelműen helyeselte, amit tenni akarok. Arról van ugyanis szó, hogy Máramaros vármegyében 14 áruaktár állítassék fel. Ezen áruaktárák felállítása nem irányul senki ellen, hanem *kiegészítése a hegyvidéki akciónak*, másfelől azonban azért sem melőzhető, mert nagyszámú erdőincstári közeg van Máramarosban, akiknek élelmezéséről erdészeti élelmezési raktárak útján gondoskodnak. Ezeket az erdészeti élelmezési raktárakat most megszüntetem és ezek helyett is kell valamit létesítenem. Különbösen a tapasztalat azt mutatja, hogy Beregben, mint Ungban, hogy a *szövetkezetek a szolid kereskedést nem hátráltatták*, a kereskedők száma sem Beregben, sem Ungban nem csökkent, hanem helyes és egészséges üzleti verseny fejlődött ki.

Altatnám önöket, ha azt mondanám, hogy én ezeken változtathatok. Ez nem új dolog. Ez egy évek óta tartó akció a *törvényhozás tudtával, beleegyezésével és jóváhagyásával*. Azonban arra mindenesetre gondom lesz, hogy a szövetkezetek szorosan a szövetkezeti körön belül működjenek. Gondom lesz arra, hogy irreális üzletekbe bele ne menjenek, mert ez egyáltalán nem lehet célunk. Az iránt is gondom lesz, hogy árucikknek tulságos mérvben ne kerüljenek forgalomba, csupán csak olyanok, amelyek a közszükségletet vannak hivatva kielégíteni. Altalában meggyőződésem az, hogy a *reális kereskedésnek ebből kára nem lesz* és én biztosíthatom önöket, hogy nemcsak Máramaros vármegye és közönsége iránt érzek igen melegen, hanem a *szolid kereskedelemnek* is őszinte barátja vagyok és ha a kereskedelem jogos érdekeit bármely irányban előmozdíthatom, az nekem mindig örömmre szolgál.

Még mindig Somló.

Le lehetne már venni napirendről ezt a felfujt »affaire«-t, ha nem a közönség felháborodása tartaná napirenden. Lapunkhoz egymásután jönnek az elismerő levelek, melyekkel a közönség ez ügyben tanúsított eljárásunkat, az igazság védelmét és az igazságtalanság kérihetlen leálcázását helyesli és dicséri. A levelekért e helyen mondunk köszönetet. Csak kezelességünket teljesítettük, midőn az igazság elleni harcban nem tértünk ki az ellenfél elől. A mi pedig kitartásunkat növelte, az maga volt a közönség, mely nemcsak leveleivel lelkesített bennünket, hanem tartalmas cikkekkkel is segített a vitában. Így sikerült helyt állanunk az egész többi helyi sajtóval szemben.

Azonban szerencsére csak nálunk vannak ily szomorú állapotok, hogy egyedül kellett szembe állanunk nem Somló urral, mert hiszen ő itt a sok fogadatlan dajka közt utoljára is majd elveszett, hanem a többi lapokkal. A fővárosi sajtó jelentékeny része a helybeli tanári kar mellett foglalt állást.

A tegnap közölt szemelvényekhez itt adjuk újabbán még a *Hazánk* és a *Magyar Alvilág* tegnapi vezércikkéből a következőket:

A Hazánk.

A tudományos haladásnak való érdeke éppen nem parancsolhatja rák azt, hogy tanfériaink tudálos és erőszakos izléstelenségeit tiszteletben tartjuk és éppen erről az oldalról törjük a nyers és éretlen támadásokat a nemzeti gondolatok ellen. Tanárainktól igenis meg kell követelni, hogy ifjainkat a mai erkölcsi és jogrend alapján, vallásos és hazafias meggyőződésben neveljék. Mikor így az ifjúságot a mai nemzet, a mai társadalom számára érzelmileg és értelmileg kellőleg megerősítettük, akkor nincs okunk többé féltetni semminemű spencermustót. De megköveteljük, hogy a tanár az értelmileg még fegyvertelen ifjút ne hurcolja meg idő előtt a nihilizmus posványain. Hiszen tudjuk, hogy kellő alap híjjában a tudomány nem épít, de romból, nem emeli a lelket, de súlyoszi az egyensúlyozatlanság állapotába. Ha tehát akad olyan tanár, aki más meggyőződést vall, mint amilyent értenie kell, aki saját tanításai ellen nyilvánosan agitál: az ily tudós lehet kiváló vagy korát megelőző, c-ak éppen arra nem hivatott, hogy az ifjúságot vezesse s a létező társadalmat alátámasztó eszmék tántója legyen. Az ilyen férfit kellő tisztelettel el kellene távolítani az iskola legelső nemzeti intézményéből. Az iskola nem vesztene vele, a tudomány számára pedig megmaradna telj s értékében, akár lángész, akár tévelygő.

A Magyar Allam.

A Spencer-féle filozófiának a jogra való hatásából deriválódott a Pulszky féle, meghatározásaiban érthetetlen, tartalmában emésztetetlen jogbölcselet. Tovább fejlesztette a rideg elméletet Pikler, a ki már nyíltan hirdette a kozmopolitást, a ki a hazát, a történeti szellemet, a házasság jogintézményét idejét múlt ócskaságoknak deklarálta. Természetes, hogy az evolúció folyamán a Spencertől számított negyedik generáció Somló Bódog már az államot is megtámadja, a melyik büntető szankcióval védi az igazságoktól az állami jogrendet. Hát mindez természetes lehet az evolúció alapján, de hogy a büntetőjog volt egyetemi professzora, a volt királyi ügyész: Wlassics Gyula a büntetőtörvénynek s az állami rendnek e sarkalatos tételeit a szabadelvűség nevében zsákmányul dobja az evolúciónak, ezt már nem lehet megérteni... a magyar minisztertől. Ehhez a rébuszhoz csak a liberalizmus adja meg a kulcsot, az a liberalizmus, mely vaktában elfogad és helyesel mindent, a mi a katolikus hitnek lerontására irányul. Ennek a célzatnak áll szolgálatában Wlassics Gyula, a magyar kultúra minisztere, a ki egyuttal a nemzetietlen tudománynak apostola. A ki a büntetőtörvényt alkalmaztató magyar kormány tagja s maga ismeri el, hogy ez a törvény farizeusságot kodifikált, a mikor az osztály, a vagyon, a jogrend elleni igazatást büntetvé rendelte. Ilyen ellentétbe viszi a liberalizmus, a katolikus ellenes célzatok szolgálata, azokat a politikusokat, a kik nem az igazságra, csupán annak látszatára törekednek. Ki ezek után a farizeus?

UJDONSAGOK.

Uzsora és liberalizmus.

Multkoriban valamelyik számunkban kapcsolatot találtunk az uszorások dédelgetése és a dédelgető liberalizmus közt. Kimutattuk a legujabbkori magyar történelemből, hogy a mint beceppent ide a liberalizmus, egyszerre Eldorádóba jutottak az uszorások; s a mint fokként kezd a magyar közönség a liberális kaczenjammerből kiábrándulni, fokként erősebben érzik az igazság sújtó kezét az eddig szabadalmazott szipolyok is.

A Sz—g egyik számában dr. F. Gy. ur nagyot sóhajtott erre s még mindig nem akarta megérteni, hogyan kerültek ilyképpen egy kalap alá a liberálisok és uszorások?

Ha nem elég argumentum napjaink története, adunk közelebbit. Adunk egy lapot.

Ez a lap szélebb Széllnél, kormánypartibb a kormánypartnál. Harmatozik a dicsőretől, valahányszor Széll obstrukciós pattanásairól van szó a parlamentben vagy Rátóton. És a mellett morog a papokra s vaecorál katholicizmust. Szóval zafos liberális.

Erdekes ennek a lapnak 1903. május hó 30-iki, 147. számának 9. oldalát figyelmesen átnézni. Az első hasábon a beruházásokról szóló törvényjavaslatról ír ritkított betűkkel; és így emlékezik meg a kormányról:

„e kormány erkölcsé, nemes tartása, tartózkodása a kihívástól, szoliditása és férfiasága utszélen hagyja a fellülés hangos sikerét és zajtalan számol az országnak, mit dolgozott érette, egyelőre, amíg az ellenzéknek úgy tetszik, nem egyzersmind a közvetlen hasznára is.»

A harmadik hasábon szó van az uszoratorvényről, mely az uszorásokra egyéb jók közt 2 évi börtönt szór rá. Keservesen kinyögi itt is a lap, hogy a javaslatot örömmel üdvözi. De aztán őszintébre csuszik a toll s az előbb «erkölcsös, nemes, szolidaris és férfias» kormányról már ilyen jelzőkkel emlékezik meg:

«a kormány makacs és csökönyös magatartása» — s reméli, hogy meg fogja akadályozni ennek létrejöttét.

Miért bukott ki a kormány egy percze ama lap gráciájából? Mert éppen egy jó percében eszébe jutott a szegény nép s nagyot ütött botjával az uszorás fejére. Csodálatos, hogy erre az ütésre rögtön koppant a — liberalizmus.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

		Személyvonat							
Nagyvárad áll.		7.38	9.50	—	—	4.44	—	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.		7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54	
V.-Velence >		7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10	
Rontó >		8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29	
Püspökfürdő >		8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34	
Féliczfürdő		8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.51	

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

		Személyvonat							
Féliczfürdő ind.		8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53	
Rontó >		8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00	
Püsp. fürdő ind.		8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—	
V.-Velence >		9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13	
Nagyvárad-Vásártér érk.		9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30	
N.-várad áll. érk.		—	11.27	—	—	6.18	—	10.32	

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Június 6. A biharmegyei nőegylet választm. gyűlése d. u. 4 órakor báró Gerliczynyé lakásán.

Június 7. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 5 órakor.

Június 11—12. Iparosifjak műkedvelő előadása.

Június 16. R. zsakiállítás a színházban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva mind a vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Búcsu Pecze-Szöllősn.** Nagy ünnepe lesz holnap, vasárnap a szomszédos Pecze-Szöllős község lakosságának. Szentháromság vasárnapja alkalmából búcsut tartanak a község díszes templomában. Az ünnepélyes szent misé dr. Steinberger Ferencz apát kanonok, a szent beszédet pedig Brém Lőrincz actuarius tartja.

A búcsun a környékről és Nagyváradról is sokan vesznek részt a hívek.

* **Személyi hír.** Dr. Kornstein Lajos orvos, Nagyvárad város tb. főorvosa három heti tartózkodásra ma szombaton Marienbadba utazik.

* **Uj prépostok.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy O Felsőge Schiffer Ferencz pozsonyi kanonoknak a keresztelő szent Jánosról nevezett bártfai címzett prépostságot adományozta. A legfelsőbb kitüntetés olyan egyházi férfit ért, kinek működése messze kihat az emberiség üdvére. Az ő neve kitörölhetetlen a katolikus legényegyletek történetének lapjairól, mert mint ezek országos szűetségének elnöke, fáradhatatlan munkásságot fejt ki. Nagyváradon sem ismeretlen neve, amennyiben a váradi kath. legényegylet zászlószentelése alkalmával közénk is lefáradt s a tagokat ő eskette fel az új zászlóra, s lelkes tüzes beszédet mondott ugy a diszgyűlésen, mint a banketten. A királyi elismerés bizonyára még fokozni fogja a kiváló férfiú tevékenységét. — Ugyancsak eme kéziratban Jedlicska Pál esztergomi kanonok és nagy-szombati érseki helynöknek a keresztelő Szent Jánosról nevezett *váradihi* cz. prépostságot adományozta, amely préposti címet b. e. *Zaj-nay* kanonok viselt.

* **Eljegyzés.** Schauschek Gábor püspökségi erdész, a nagyvárad i. sz. püspökségi uradalmi tisztikar rokonszenves tagja, a napokban tartotta eljegyzését bájos arájával: *Némethy* Ilona kisasszonnyal.

* **A Bémer-tér rendezése.** Említettük már, hogy a Bémer-téri Knapp-ház új tulajdonosa csak azon esetben hajlandó az új építési vonal megállapítása által a Bémer-térhez csatolandó 76 négyszögmetert átbecsátani a város részére, hogy annak egy részét kávéházi külöhelyül használhassa. Tegnapi írásban is beadta ajánlatát a városhoz. E szerint kész a szakbizottság által kijelölt építkezési vonalat megtartani s a területet a város tulajdonába átbecsátani, ha ő, illetve a ház mindenkori gazdája a területből a Bémer-téri homlokzat egész hosszában 3 és fél méter széles területet használhat, amíg csak kávéház vagy vendéglő lesz az épületben. Joga legyen erre a területre terraszt építeni. A szépészeti és közlekedési szakbizottság tárgyalni fogja ifj. *Gutt-mann* József beadványát.

* **Elment a czirkusz.** A mi élénkség volt kilencz napig a Nagypiaczon, elmult. Nem halatszik az óriási Bloudin elefánt orditozása, a kutyák ugatása. Esténként ismét kihalt a piacz környéke, nem sérti a közellakók fülét a »saját zenekar« rezes trombitáinak hangja. Kilencz napi itt tartózkodás után tegnap hajnalban szedte fel sátrát a Henry czirkusz és kelt utra a czivis város Debreczen felé. Itt Váradon a közönség szép pártfogásban részesítette a czirkuszt. Minden este megtelt a ponyvasátor nézőtere. Különben produkciói teljesen meg is érdemelték a pártfogást. A czirkuszban tegnapelőtt este volt az utolsó előadás s már a czivisek mulatnak a tánczoló elefánton s a bolondos Gusztin.

* **Munkás-zendülés Békés-Csabán.** Békés-Csabáról jelentik, hogy ott pünkösöd hétfőn könnyen veszedelmessé válható munkás-zendülés volt. Az ünnep reggelén a piacz-téren összegyűlt mezei munkások egyik társukat, a ki a közös keresetből levonásokat tett, a földre teperték és ütlegelni kezdték. A földön heverő embert bizonyára agyonverték volna, de egy Berger nevű vendéglős ekkor odaszólt a rendőrnek: »vágjon karddal a kutyák közé.« A feldühödött munkásoknak több se kellett. Haragjuk egyszerre Berger felé fordult s a több száz fony,

munkáshad betört Berger vendéglőjébe, hogy rajta töltsék ki haragját. Berger a szobájába zárkózott, de azt is feltörték, mire az ablakon keresztül megszökött s csak így menekülhetett meg az agyonütéstől. A munkások még ekkor sem oszlottak szét, hanem fenyegető magatartást tanúsítottak. Erre a főszolgabíró felszólítására csendőri és katonai hatalommal kergették szét a zendülőket. Tizennyolcz embert letartóztattak.

* **Esküvő.** *Porcsalmy* Sándor kereskedelmi és iparkamarai alkalmazott ma, szombaton délután 12 órakor lép házasságra a Szent László-templomban özv. *Nagy* Gáborné szül. *Balogh* Johanna urnóval.

* **A színház fűtőkészüléke.** Sok baja volt Nagyvárad városának és Somogyi Károly szinigazgatónak a Sziglieti-színház rossz fűtőkészüléke miatt. *Keller* József vállalkozó, aki a berendezést készítette, kijelentette, hogy a nyár folyamán hajlandó a fűtőkészüléket megjavítani. Felmerült egyidejűleg az a kérdés is, hogy a szinigazgató köteles-e az egész fűtési költséget megfizetni, holott a nagy költséget tetemesen emelte az, hogy rossz a készülék, ennek pedig Somogyi szinigazgató nem oka. A város is elismerte a szinigazgató álláspontjának helyességét. Tegnap tanácskoztak a városházán ebben a kérdésben. *Rimler* Károly polgármester elnöke alatt *Komlóssy* József tanácsnok, *Köszeghy* József főmérnök, *Szűts* Géza főszámvevő és *Somogyi* Károly szinigazgató voltak jelen. Abban állapodtak meg, hogy a fűtésre használt szén árából 40%-ot leírnak a szinigazgató terhére, mivel a fűtőkészülék rosszassága miatt nagyobb mennyiségű szenet kellett feltűzteni. Ez a leírás mintegy 3200 koronát jelent. — A nyár folyamán *Keller* József kijavíttatja a színház fűtőkészülékét.

* **A szemtelenség netovábbja.** Egy közeli város egyik ügyvédje írja nekünk a következő mulatságos történetet: Erdeklődtem egy ember iránt, kit munkaadója azzal vádolt, hogy egy pár nadrág erejéig meglopta. El is vállaltam védelmét, abban a biztos tudatban, hogy az ember ártatlan. Sikertől is a bíróságot meggyőzőm arról, hogy a vádlott nem tolvaj, hanem becsületes munkás. Miután kihirdették a fölmentő ítéletet, a vádlott padjában — melyből csak testének felső része látszott ki — ülve maradt s semmi szín alatt sem akart távozni. Megkérdeztem tőle, hogy miért nem megy haza; erre ő azt felelte, hogy a lopott nadrág van rajta és míg mestere el nem ment, ő nem mert felállni, nehogy meglássa a lopott holmit és újra bajba kerüljön. Szörnyen megbotánkoztam a gazemberen, ki még a tárgyalásra is a lopott ruhájában jön.

* **A pálinka.** Különös gyilkosság történt tegnapelőtt éjjel Kölesd községben. Az eset részletei a következők: *Faragó* Imre, *Faragó* András testvérek, továbbá *Hajnal* Antal és *Kása* Vincze, a két előbbinek a sógora, áldomás ivásra jöttek össze Bernát György kocsmájában. Az atyafiak pálinkával kezdték az áldomást s addig idogattak, amíg a záróra be nem következett, de ekkor már alig tudtak a lábukon állani. Nagy ügyyel-bajjal mégis elindultak a kocsmából. *Faragó* Imre sógorával *Hajnal* Antallal indult utra, míg a másik kettő más irányban távozott. *Faragó* és *Hajnal*, amint a sötétben bandukáltak, egyszerre csak két részeg emberrel találkoztak az utcán, akik éktelen káromkodással nekimentek *Hajnaléknak* s mert egyik sem akart kitérni a széles úton, ez egyik részeg *Hajnal* Antalt félretaszította. *Hajnal* nagynehezen feltápázkodott, de már eközben bicskát vet' elő s azt az egyik támadónak az oldalába dőtte, mire az szintén elterült a földön. Erre aztán *Hajnal* és sógora a másik támadóra rontottak, aki szintén kést rántott elő s a részeg emberek addig szarkálták egy-

mást, amíg *Faragó* Imre is, meg a támadó is eszméletlenül estek össze, de *Hajnal* Antaltól is patakzott a vér. A nagy lármát meghallotta *Kovács* Péter éjjeli őr, aki a helyszínre sietve, három embert nagy vértócsában a földön fekvő talált, a negyedik pedig vánszorgott. Az éjjeli őr a sérültekben a fentemlített négy sógorra ismert, kik közül *Faragó* András és *Kása* Vincze hazamenet közben eltévesztették az utat s úgy kerültek egymás elé, de az ittasságtól és sötétségtől nem ismertek egymásra. *Kása* Vincze már halva volt, amikor az éjjeli őr megtalálta, a két *Faragó* is eszméletlenül feküdt s *Faragó* Imre reggelre szintén meghalt. Az esetről másnap reggel táviratilag értesítették a törvényszéket, ahonnan a vizsgálóbíró, a királyi ügyész és a törvényszéki orvos a helyszínre utaztak.

* **A szerelmes asszony bűne.** Zámoly fejérmegyei községben egy szép, fiatal özvegy asszonyt tartóztattak le a napokban. Az asszonyt *Sarok* Istvánnéknak hívják, akit az a szörnyű gyanu terhel, hogy megmérgezte a férjét. *Sarok* né boldog házasságban élt egészen a múlt évig. A férje a tenyerén hordozta az asszonyt s van egy négy éves fiacskájuk is. A múlt év tavaszán egy *Nagy* Sándor nevű katonát került Zámolyra. S ugyanekkor *Nagy* Sándornak letelt a katonai szolgálata. Amint az egyenruhát levette, azonnal visszatért Zámolyra, ott vállalt munkát, csak hogy a szép asszony közelében lehessen. *Sarok* né ekkor már azon gondolkodott, miként szabadulhatna meg a férjétől, de úgy, hogy a vagyon is az övé legyen. Ennek a tervnek a kivitelében nagy segítségre talált *Treckó* Boris odaváló vénasszony személyében, aki nemcsak jó tanácsot, hanem kőrisbogárport is adott az asszonynak azzal az utasítással, hogy azt tegye a férje pálinkájába, majd nem fog az sokáig alkalmatlankodni. *Sarok* né szót fogadott; s a múlt héten *Sarok* István meghalt. A temetés után harmadnapra *Nagy* Sándor már beköltözött az özvegyhez. Ez az elhamarkodás okozta a vesztüket. Az asszonyok sugtak, bugtak, meghallotta ezt a csendőrség is és a hivatalos feljelentés alapján a törvényszéki bíró és ügyész a helyszínre utazott és a holttestet exhumáltatták. Ekkor kiderült *Sarok* né bűne, akit letartóztattak a legénynyel együtt, *Treckó* Boris azonban, amikor az urak megjelentek a faluban, felakasztotta magát, így kerülte el a földi igazságszolgáltatást.

* **Egy korán befejezett élet.** Oszinte, mély részvétellel értesülünk egy aránylag még fiatal ember: *Tapolcsányi* Imre nyug. aljárásbíró haláláról. Már régebben gyógyíthatatlan betegség támadta meg a derék embert s orvosai nem bírták megmenteni. Az elhunyt nagyváradai volt; anyja és testvérei most is itt laknak. Temetése tegnap délután volt Budapesten, s az engesztelő szent miseáldozat hétfőn, június 8-án Nagyváradon, az olasz-i Szent László menedékház kápolnájában fog az egek Urának bemutatni. Neje: szül. *Nagy* Ilonáé kívül édes anyja: özv. *Tapolcsányi* Károlyné és testvére *Tapolcsányi* Dezső püsp. uradalmi számtiszt gyászolják. — Béke poraira!

* **A nagy postalopás.** *Micsinai* Mihály postakocsis még mindig nem került meg. A rendőrség emberei a főváros határában keresik, mert meg vannak győződve arról, hogy a tolvaj a Budapest körüli helységek egyikében van elrejtőzve. A nyomozás újabb részletei a következők: *Beck* és *Volarits* detektívek tegnap Apostagon jártak, ahol a tolvaj édesatyjától *Micsinai* Andrástól sok érdekes dolgot tudtak meg a postakocsis előletről. Az öreg *Micsinai* elmondotta, hogy fia mindig kalandos természetű volt és ki volt tagadva a családból, mert folyton kóborolt. Egyszer anélkül, hogy valakinek szólott volna, gyalog Fiuméba ment. A *Kecskeméthy* sikkasztása idején otthon volt Apostagon. Folyton olvasta az újságokat és atyja előtt dicsőítette *Kecskeméthy*-t, akiről azt

mondta, hogy okos ember, ő maga is így cselekednék, ha valahol sok pénz közelébe férhetne. *Micsinai* anyja után néhány száz forintot örökölt és ebből a pénzből száz forintért térképet vásárolt, amelyeket napokon át tanulmányozott. A térképeken meg is állapította, hogy *Kecskeméthy* mely úton juthatott ki Amerikába. Anyja bizonyos, hogy *Micsinai* a lopást már régen előkészítette. Minden jel arra vall, hogy *Micsinai* ez évi április 1-én kizárólag azért állott be postakocsisnak, hogy tervét végrehajtsa. Előzőleg *Virág-Peregén* és *Halason* szolgált, ahol jó dolga volt és éppen nem volt rá szüksége, hogy a rosszul dotált postakocsis állást elvállalja. *Beck* és *Virág* detektívek tegnap *Virág-Peregére* mentek, hogy ott kutassanak. *Miskolczi* rendőrfogalmazó tegnap reggel óta 24 detektívvel *Kis-Pest*, *Szent-Lőrincz* és *Erzsébetfalva* között nyomoz, mert több jel arra mutat, hogy *Micsinai* errefelé vehette útját. Ugyanis láttak ezen a tájékon egy a *Micsinai* személyleírásának megfelelő embert, de láda nélkül. Arról az emberről, akit tegnap este *Rákos-Csaba* és *Pécel* között láttak menni a vasuti síneken egy csomag al, kitűnt, hogy nem *Micsinai*. Ma reggel 8 órakor hivatalos sürgöny is jelentette, hogy az illető *Grab* Károly munkás, aki leült csibéket vitt *Pécelre*.

* **Helyreigazítás.** Lapunk tegnapi számának igazságszolgáltatás rovatában *Elitelt párbajozók* címen írtuk, hogy egy párbajgyűből kifolyólag *Kelen* Béla 1 havi államfogház büntetését a kir. tábla jóváhagyta. *Kelen* Béla ur, az ipartestületi hitelszövetkezet titkárnak felkérésére kijelentjük, hogy tollhiba folytán került az ő neve a referárába, amennyiben nem ő, hanem *Kelen* Jenő p. ü. tisztviselő volt az egyik párbajozó fél, s így az utóbbira vonatkozik említett hírtünk.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyvárad* *Műszaki Villamos Vállalat* (Kert-utca 81. szám, Auer üzlet) költségtérítést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen díjmentesen* állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk *Fülöp István* jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobáarakat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyosságot adjon üzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket.

IRODALOM.

Az O. P. E. nyitrai vándorgyűlése.

Két évvel ezelőtt *Nagyváradon* tartotta az Országos Pázmány-Egylet első vándorgyűlést, azóta Egerben és Pécsen tartott vidéki gyűlést az egylet, most vasárnap pedig *Nyitra*ra kerül a sor. E gyűlésen *Margalits* Ede elnök, továbbá *Prohászka* Ottokár, *Cziklay* Lajos alelnök és *Sziklay* János főtitkár fognak előadásokat tartani.

A magyar színművészet reformja.

Lelkes hangon megirt, nemes tendenciájú röpirat fekszik előttünk, szerzője *Lipták* Albert. Ismeretlen ember. Tartózkodóan kellene tehát fogadnunk fellépését, terveit. Am, ha rövid bepillantást nyerünk a brosrába, mit olvasunk

ki belőle? Szerzője abból az általános, sajoálatos tapasztalatból kiindulva, hogy ugy a külföldi, mint a hazai színművészet letért eredeti, nemes utjáról, hogy nem tölti be többé hivatását, nem ambíciója manapság a szív és lélek képzése és nemesítése, hanem tisztán csak szórakozás céljából nyitja meg hajdan szent csarnokait, most a léhaság, felületes szórakozás sőt — orgiák színhelyét, meg akarja javítani egy nagy, tekintélyes országos nagy szervezet segítségével, melybe belevonatnék a kormány és a társadalom minden számottevő faktora, személyes ingerencia útján, a nemes igyekezet erkölcsi és anyagi megjutalmazása, végül egy eszméit propagáló lap megindítása által, a magyar színművészet szellemét. Szimpatikus, szép, hatalmas és mindenekelőtt — hazafias terv! Hogy megvalósítása lehetséges, arról világosan tanuskodik ez az igen nemes hangon, érdekesen és hazafias hévvel megírt röpirat. Melegen ajánljuk a hazai kultúra, színművészet iránt érdeklődő művelt közönség figyelmébe. Kapható Nagel Ottó és az Eggenberger-féle könyvkereskedésben, egyes nagyobb dohánytözsdekben, valamint a szerzőnél (Üllői-ut 25.) Ara 1 korona.

Az agrártörvények jövője.

Bernát Istvánnak, a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának nem régiben Pozsonyban tartott előadása ktlönlenyomatban is megjelent. Bernát párhuzamot von Augusztus római császár kora és a mai idők között, mely feltűnően hasonló. A föld szabadságát hirdették akkor is — éppen úgy mint ma — amit a föld eladósulása követett. Az ujkori fejlődés irányát tárgyalva, érdekesen fejti ki, hogy mint szorult az idealizmus háttérbe és lett a pénz urrá, az ember pedig eszközzé. Az ennek nyomában felsarjadó reakció megteremtette a szocializmust, az agrárizmust, mely sok tekintetben hasonló mozgalom: az emberi méltóság visszaállítása iránti küzdelem. Felhozta azt, hogy a mai viszonyok között a parasztságnak nem egy tekintetben rosszabb a helyzete, mint 1848 előtt, mivel politikailag nem neveltük s nem történt gondoskodás olyan eszközökről, melyek a felszabadult földbirtok megtartását lehetővé teszik.

És nemcsak nálunk van ez így; így van a francziáknál is. A francia paraszt kezén ma nincs anyai föld, mint volt a forradalom előtt. Fejtegeti az agrártörvények indító okát, a mint az az egyes országokban és így nálunk is kifejlődött. Szól az agrártörvényeknek a tömörülésben rejlő erejéről és eszközéről, a szövetkezésről, mely létét az emberi jellem nemesebb, testvéri tulajdonságaira építi. Szüksége mutatkozik annak is, hogy a földbirtok öröklési rendje szabályoztassék, mely annak fennmaradását és a belőle élők boldogulását biztosítsa. Végül a hallgatókhoz intézi szavait, felhívja a főiskolai ifjúságot arra, hogy álljanak ezen ideális törekvések zászlója alá.

TANUGY.

Évzáró vizsgálatok. A községi iskolaszék elnökeinek folyó évi május hó 26-án 468. sz. közleménye szerint, a községi elemi leányiskolák harmadik osztályaiban az évzáró vizsgálatok vezetésével megbízván, ezen vizsgálatok határidejéül: 1. az olasz i leányiskola III. osztályára nézve a folyó évi június hó 15-ik; — 2. a váraljai leányiskola III. osztályára nézve a folyó évi június hó 16-ik; — 3. az újvárosi leányiskola III. osztályára nézve a folyó évi június hó 23-ik napjait azzal tűzöm ki, hogy a vizsgálatok az illető iskolai helyiségekben a jelzett napokon délelőtt 8 órakor fognak

megkezdeni. Erről a kiküldött iskolaszéki tag urakat, — továbbá az iskola-csoportok igazgatóit és ezek után az osztálytanítókat, valamint az érdekelt szülőket, gyámokat és tanügybarátokat tisztelettel értesitem. Nagyvárad, 1903 június 3. *Ragány János*, küldöttségi elnök.

Tanörök az iparos tanonciskolához. A nagyváradai iparoktatási bizottság ezen nél pályázatot hirdet a felügyelete alatt álló szakirányú iparos tanonciskola és iparos segédek továbbképző tanfolyamánál 1903/4—1905/6. tanévekre terjedő 3 évi ciklusban betöltendő tanári állásokra. Pályázhatnak oklevéllel bíró és gyakorlati képzettségű egyének. Közelebbi felvilágosítást ad az ipariskola igazgatója, hova a pályázatok szóval, vagy írásban folyó évi június hó 14-ig adhatók be. Nagyvárad, 1903. évi június hó 5-én. *Ragány János*, iparokt. biz. elnök.

Igazságszolgáltatás.

Szocialista fogoly.

A már félév előtt megszünt nagyváradai szocialista újságban, az Egresztőben *Csendőrpuska* czímen egy ígató cikk jelent meg, melyet Vántus Károly iparos írt.

E miatt a cikk miatt az ügyészség igazgatás czimén sajtópert indított Vántus Károly ellen s a törvényszék esküdtbírósga Vántus Károlyt 5 heti fogházra ítélte. Ez ítélet most emelkedett jogerőre.

Vántus Károly ma ke. di meg büntetését a nagyváradai ügyészség fogházában.

TAVIRATOR.

A képviselőházból.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.) *Bedőházy* beszéde után a napirend megállapításánál *Polonyi Géza* a jegyzőkre a közel jövőben nehezedő feladatokra tekintettel a jegyzőválasztást már holnapra indítványozza kitűzetni. A jegyzőválasztást a helyzettel hozva kapcsolatba, kitűnő alkalomnak mondja Széll Kálmán visszavonulására.

Széll Kálmán: Csodálkozik, hogy a jegyzőválasztásból ilyen nagy dolgot akarnak csinálni s ha visszavonulni kénytelen, nincs szüksége aranyhidra *Polonyi* tanácsa szerint.

Szentiványi Arpád: Kijelenti, hogy a szabadelvűpárt egyhangulag szavaz a jegyzőválasztásnál. (Hangok jobbról: Fel-sült *Polonyi*.)

Széll Kálmán indítványozza, hogy a jegyzőválasztást holnapra tűzzék ki. Ezzel az ülés véget ért.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, június 5. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt mai értekezletén *Kossuth Ferencz* a napirenden lévő tárgysorozat megvitatása előtt üdvözölte *Thaly Kálmánt* Debreczen város diszpolgárává választása alkalmából.

Ezután az obstrukció további tervezetét állapították meg.

Papp Elek, *Bedőházy*, *Rátkay László* meglegedésüket fejezték ki a vitarendező bizottság működése fölött.

Kubik Béla jelentést tesz a jelentkező

szónokokról, s e tervek szerint a nyáron kibírják az obstrukciót.

Molnár Ákos a közgazdasági bizottság üléséről jövet kijelenti, hogy bármely obstrukciónak hive lesz, mert a kormány makacssága elkeseríti. A közgazdasági bizottság ülésén *Széll* ismét kijelentette, hogy kitart a passiv resistencia mellett. Ezzel szemben az ellenzéknek mindent el kell kö. etni, hogy győzelemre vihessék követeléseiket.

Interpelláció a trónörökös ellen.

Bécs, június 5. (Saj. tud. távir) A Reichsrath mai ülésén *Schock* képviselő interpellálta Körber miniszterelnököt, hogy van-e tudomása arról, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherczeg nejevel a »Venedig an Wien«-ben a »Szervusz Brezina« czimű dalt meglapsolta. Ez megsértése a cseh népnek. Szándékozik-e ezzel szemben elégtételt szerezni a miniszterelnök?

Körber válaszában kijelentette, hogy nem avatkozhatik a főherczeg magánügyeibe.

A szabadelvűpárt jegyzőjelöltje.

Budapest, június 5. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpárt mai értekezletén képviselőházi jegyzőnek egyhangulag *Hertelendyt* jelölte.

Roosevelt jelölése.

Kolumbia, (Ohio állam), június 5. Ohio állam köztársasági konventje Rooseveltnek az elnöki méltóságra való újabb jelölése mellett foglal állást. A konvent kimondta, hogy a kereskedelmi tengerészet fejlesztése előmozdítandó és az minden lehető támogatásban részesítendő, de a vámtarifa revíziója ellen nyilatkozott, ha csak a küállamokkal kölcsönösségen alapuló szerződés nem köttetnék. (M. T. I.)

A közgazdasági bizottság ülése.

Budapest, június 5. (Saj. tud. táv.) A közgazdasági bizottság mai ülésén *Molnár Ákos* az olasz borvám ügyében beszélt, mire *Darányi* miniszter kedvezően válaszolt. *Molnár Ákos* és *Neuman* az idegen pezsgők nagyobb megvámolását indítványozták, amire *Láng Lajos* kijelenti, hogy figyelembe veszik a magyar pezsgők védelmét.

Klotild főherczegnő utazása.

Bécs, jun. 5. Klotild főherczegnő tegnap este Alcsuthról Bécsbe érkezett. (M. T. I.)

Humbertékről.

Páris, június 5. Daurignac Mária, Humbertné nővére, azt vallotta a vizsgálóbíróknak, hogy Cottorello madridi ügyvéd csak azért árulta el a Humbert családnak madridi tartózkodását, mert fia el akarta venni Humbertné leányát feleségül. Az atyja azt hitte, hogy ezt a házasságot csak a följelentéssel tudja meghiusítani. (M. T. I.)

Forrongás a Balkánon.

Bécs, június 5. A szalonikii osztrák-magyar konzulátustól ideérkezett hírek szerint a

Wien csatahajót visszarendelték Pólába, miután már nincs szükség arra, hogy a szalonkii osztrák-magyar gyarmat biztonságát megvédelmezzék.

Konstantinápoly, június 5. Az unifikációra vonatkozó irádé folytán azonnal megfognak kezdődni a tárgyalások a többi szindikátussal. Lehetséges, hogy e czéliből török részről delegáltakat küldenek a külföldre.

Konstantinápoly, június 5. Koroiline Sándor híres rablóvezért, aki nemrég csatlakozott a maczedón-bizottsághoz, hir szerint a csapatok a szerreszi szandzsák területés fekvő Tzopino-hegyen újból körülzárták.

A zsidók Oroszországban.

Pétervár, június 5. A törvényházi kiadásában százezer helyiséget sorol fel, a melyben megengedik a zsidóknak a lakást és ingatlan szerzését, de ezeken a helyeken kívül sehhol sem vásárolhat telkeket.

A francziák Algériában.

Páris, június 5. A szenátus gyarmatügyi csoportja ma megjelent Combes miniszterelnök-nél a dél-oráni események megvitására. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány minden szükséges intézkedést megtett. Három hadsereget alakítottak, hogy három különböző ponton működhessenek a lázadás gyors és energikus elnyomása végett. Ha szükségesnek mutatkoznék, akkor megerősítik a Dél-Oránban föllállított őrséget és számos új őrséget fognak föllállítani. A kormánynak nem szándéka egyáltalán új területek szerzése, de elhatározása a státuszkvót fenntartani és Franciaország algériai birtokainak biztonságát megővni.

Páris, június 5. Néhány lap Oránból azt jelenti, hogy Jonnart fő kormányzó megtagadta a marokkói küldöttség vezetőjének fogadását, a ki azért jött Szaidába, hogy kifejezze előtte a figuigi megtámadáson való sajnálkozását. Arról is szó van, hogy a katonai hatóság nem fogja megengedni a marokkói képviselőnek utja folytatását a legdélibb határszélen fekvő katonai őrséghez. A benini őrségére a múlt éjjel többször rálőttek. Az őrség viszonzta a lövést. Az a hir, hogy Szanagát máris ágyúzzák, alaptalan. Szanaga ágyúzása jövő keddre van kitűzve. (M. T. I.)

A búr háboru utóhangja.

Pretória, június 5. A Transzválgyarmat kormányzója a búrok legnagyobb részének, akiket a legutóbbi háboru alatt katonai vétségek miatt elítéltek, elengedte büntetésük hátralevő részét.

A marokkói fölkelés.

Beni-Unif, június 5. A csapatok kezdenek Beni-Unifban tömörülni. A mórok folytonosan kihívóan viselkednek. Egy Fignigből megszökött zsidó kereskedő azt beszélte, hogy háborui előkészületeket tesznek és jelentékeny megerősítéseket várnak. (M. T. I.)

Madrid, június 5. Silvela miniszterelnök arról informálta a királyt, hogy a marokkói fölkelés majdnem be van fejezve.

A francia kulturharc.

Páris, június 5. Az hirlik, hogy a mai minisztertanács ama hét püspök ügyével fog foglalkozni, a kik a Dürnkirchenben múlt vasárnapon tartott egy-

házi menetben a prefektus tilalma daczára részt vettek. Több oldalról azt híresztelik, hogy a kormány az államtanács elé akarja idézni őket ama konkordátum-határozat megsértése miatt, mely szerint a püspököknek a kultuszminiszter engedélye nélkül egyházmegyéjüket nem szabad hogy elhagyják. Másrészről azt jelentik, hogy a kormány megelégszik az említett püspökök fizetésének lefoglalásával. (M. T. I.)

Nagy erdőégések.

Montreal, június 5. Az erdőégés nyugtalanító módon terjed. A károk tetemesek. A kanadai Pacific-vasutnak vonala egy részén be kellett szüntetni a közlekedést, mert a hidak a tűz martalékává lettek. Az interkoloniális vasutnak is be kellett szüntetnie a vonat-közlekedést Quabek és Montreal között.

Halifax, június 6. Az erdőégés tegnap az új-braunschweigi Musquáas nevű kis várost elpusztította. Kétszáz ember hajléktalanná lett. A tűzvész elfojtására segítséget küldtek.

New-York, június 6. Új-Anglia, valamint New-York és New-Jersey államokat állandóan hamufelhők lepik el, a melyek azoktól a nagy erdőégésektől származnak, amelyek az ország sok részén pusztítanak. (M. T. I.)

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irta: Stella (Szöke Berta.)

8

III.

Mártát csakugyan ott találjuk a kies fekvésű bihari hegyek között, hol tele tüdővel szívja a tiszta falusi levegőt, hol zavartalanul adhatja át magát az édes pihenésnek. A szó igazi értelmében élvezi a dulce farniente kellemességét, nincs a sarkában most senki: a ki majd ennek, majd annak az elvégzésére nógassa.

Gyula bácsi és Róza néni minden lehető elkövetnek kedves vendégük kényelmére, erős elhatározásuk, hogy teljesen gyógyult kedélyvel, piros posztag arccal kell hazatérnie. De a jó benyomás, melyet a változatosság, az új környezet, az egészséges tiszta levegő s a gyönyörű vidék kedélyére gyakoroltak, már pár napi itt tartózkodás után észrevehetővé lett.

Téglásra érkezése negyedik napján, ezeket írta Szász Irmának legjobb barátjának:

»Édes Irmám! Hogy ide érkezésemnek csak negyedik napján kereslek fel, édes kis barátóm, annak egyedül csak az az oka, hogy részben most pihentem ki a hosszú ut fáradalmait, részben még csak most tudtam kellőleg elhelyezkedni. Ma fedeztem fel alkalmas helyet az írásra, a veled való együttlésre. Este itt nem írhatok, a Róza néni mamájával kell megosztanom a hálószerbát, s ő nem tud aludni, ha világosság van. Nappal meg, még eddig nem jutottam hozzá. Azt az időt használom fel, a mikor Róza néni a háztartás körüli dolgokkal van elfoglalva. Hál Istennek ő nem kinez azzal, hogy megtanít gazdasszonykodni. Azt mondja, megtanulhatom még ezt a nagy mesterséget akkor is, ha már szükségem lesz rá.

Délelőttökint hát ide jövök, hogy teljesen zavartalanul végezzem a levelezést, foglalkozhassam gondolataimmal. Oh! beh gyönyörű hely ez, Istenkém, amilyen jó lenne, ha Kapocs birna hasonlóval s én naponként egy-két órát tölthetnék ott. 7—800 méternyi magasságban vagyok a tengerszine fölött. A hegy alja szőlővel van beültetve, lejtőjén mogyoró bokrokat találhatni és a tetején, ahol egy csinos kis füllegóriában írok, már csak törpe cserje nő.

Az egyik oldalon ennél sokkal magasabb hegyek zárják el a kilátást, a másikon azonban viruló völgy tárul szemem elé. Hogy mi-

lyen felséges ellentétet képez a hegyoldal sűrű erdeinek sötét színe, a szántóföldek vetéseinek világos árnyalatával, aransárga kalász tengerével, azt el sem képzeleb. Elnézném óra hosszáig! És milyen kedvesen emelkedik e gazdag árnyalatokból egy-egy templom sugar tornya, vagy valamely házikó piros cserép fedele! Ugy szeretném, ha itt lennél s együtt gyönyörködnénk a nekünk városiaknak oly ritka s igazán élvezetesebb látományban. Minden realizmusod mellett is velem éreznél, tudom. Itt nem mondanád, hogy eh mit, többet ér egy pillanatnyi kedélyes flirt ezer tájképnél. Igazat adnál nekem, az ábrándozónak, aki többre becsülöm a szabad természetet a salonok párfümmös levegőjénél, a jourok üres unalmas trécelésénél, a frissen sült pletykák és cselédmuzériák fölötti sopánkodásnál.

Különbözik a változatosság igen kellemesen hat reám. Nem tudom, a környezet okozza-e azt, vagy a szabad természet csodálatos nagyszerűsége, melyben oly gyakran gyönyörködöm. Itt olyan kicsinyesnek, mondhatnám gyakran neveltségesebbnek tűnt fel az én szerelmi bánatom, a miről én azt hittem, soh' sem gyógyulok ki. Sokkal nyugodtabb vagyok most, mint otthon voltam, s úgy vélem, kevés idő múltán nevetni fogok gyerekes képzelgésemen, kis lányos ábrándjaimon, gyakran azt hiszem, nem is volt az szerelem, a mi Tornyaihoz fűzött. Egyszerűen hízelt nekem az ő udvarlása, az elme-etele fölött érzett fájdalom meg nem volt egyéb sértett büszságonnak koronkinti kitérésénél. Ha most visszatekintek azokra a dolgokra, bosszankodom és szégyenérzet tölt el viselkedésem fölött. De hagyjuk ezt, nem is akarok beszélni róla.

Erdekellem várom a Láposi levelét. Kíváncsi vagyok a levél hangjára, aztán a magyarázatra a miért csak most, két év után váltotta be ígéretét. Vajjon mit fog okul felhozni és ki, tudja egyáltalán szükségesnek tartja-e a magyarázatot. No de most Isten veled édes, kérlek mondd meg mamának, hogy a mint a levél megérkezik, azonnal továbbítsa. Csókol

szerető Márta.

Mártának olyan megkönnyebbülést szerzett ez a kis gyónás. Hazulról csak igen ritkán távozott el hosszabb időre s ha ez eddig szünidőben meg is történt, többnyire együtt volt kedves meghitt barátójával; egy közös rokonuknál szoktak évenként pár hetet tölteni. A két leány tökéletes ellentétet képezett, s épen ebben állt barátságuk tartóssága, vonzama nagysága. Márta minden gondolatát közölte Irmával, nem kellett félnie, hogy kineveti vagy távollátásban kigunyolja, előtte minden tartózkodás nélkül kiönthette szívét. A harátnő persze hiányozt neki itt nagyon. Hanem hát azzal igyekezett magát kárpótolni, hogy délelőttökint ellátogatott kedvenc helyére és egy-egy hosszú levélben elbeszélte élményeit, gondolatait, olyan híven, oly őszintén, hogy Irma mindenről értesült részletesen akár csak vele lett volna.

A napok igen kellemesen teltek. Márta itt megszokta a korai felkelést, hisz olyan élvezet a harmatos fűben járni az úde reggeli levegőt tele tüdővel szívni, aztán zavartalanul foglalkozhatni gondolatainkkal, olvasni a nélkül, hogy félni kelljen a szemrehányások özönétől, az erkölcsi prédikációk végtelenségétől. Itt nem voltak kötelességei a háztartás iránt, a mi már neki annyi keserű órát szerzett, itt csupán magával, s könyveivel törődhetett, gyakran gondolta, hogy nem lenne rossz, ha ez akár a végtelenségig így tartana is. A délelőti egészen az övé volt, foglalkozhatott a hogyan és a mivel neki tetszett. Délután aztán vagy a mezőre sétáltak ki, vagy látogatásokat tettek, látogatásokat fogadtak.

A falutól félóránnyira igen szép tó terült el, a környékről igen sokan rándultak ki ide horgászni, a segédjegyző Téglás arany ifjúságának egyedüli képviselője ki minden képességét, minden tudományát hiába érvényesítette, hogy a Márta kegyeit megnyerje, czélja elérésére végett egy kirándulást tervezett a tóhoz, melyre meghívta ugyan a falu intelligenciáját, de nem busult volna ha, Márta kívül senki sem jelenik meg. Szörnyen bántotta a leány közönyössége, bosszantotta, hogy az a kaczkáisan felpödrött bajusz nem tette meg a

szokott hatást. Látoia kell hogyan hajtok, hogyan evezek, halászok, — gondolta — s a hatás nem maradhat el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Néhány szó a tápanyag visszapótlásáról. Válságos időkkel élünk, a melyek erős próbára teszik a gazda életrevalóságát, úgy, hogy igazi létérti küzdelem minden lépése. Természetlagaink korántsem állanak azon fokon, hogy a nyugati államokkal való versenyt felvehessek s sok, igen sok teendő vár a mezőgazdákra, hogy ezen cél csak némiképp is megvalósítható legyen.

E tekintetben legelső teendő, hogy a tápanyagpótlásról a lehető legokoskerübb módon gondoskodva legyen, mert ha nem adjuk vissza a földnek azt, a mi a földé, ha a kivont és a terményekben elszállított növényi tápanyagok visszapótlására kellő gond nem fordítatik, akkor nincs okunk megütközni természetlagaink alacsony és elégtelen voltán. Földjeik ösereje és kitűnő termőképessége már csak a múlté, a firsírozott gabonatermelés az elégtelen trágyázás és a minden okszerűséget nélkülöző vetés-forgók, tönkretették azt.

A rendszeres 4—5 évenkénti trágyázási turnusok betartása eminens fontossággal bír, legalább is jó közepes trágyázás betartásával. Rendszeres vetésforgók beállítása szintén nagy fontosságú, ahol tekintetbe vételessék bár az egyes főbb kultúránéknak a talaj iránti maguktartása s egy csoportosítottassanak, a mint igényes, vagy igénytelen volta megköveteli.

Az egyes trágyázási segédeszközök mint zöldtrágyázás, műtrágyafélék rendszeres alkalmazása szintén időszerű már, mert a kultúra folytonos fejlődésével, a közlekedési eszközök többlettelbűléssel nyitva áll előttünk nemcsak egész Európa piacza, de terményeink több világrészben megfordulnak s így ha a fenti módon mint műtrágyafélék alkalmazása által a tápanyagok visszapótlásáról gondoskodva nem lesz, a helyzet napról-napra tarthatatlanabbá válik.

Tekintetbe kell vennünk végül azt is, hogy hazánk bizony csak nyerstermelő állam s azon óriási mennyiségű nyersterményben levő növényi tápanyag, a mi kivételre szorul, korántsem pótolható azon sokkal kevesebb, drágább és már a feldolgozás által kevesebb növényi tápanyagot tartalmazó tömeggel, a mi mint behozatal szerepel.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. június hó 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.60—14.10. Kétszeres buza 12.80—12.40. Rozs 12.60—12.—. Arpa 11.60—10.80 Zab 12.20—11.60. Tengeri 13.—12.40. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 23.—. Köleskása 25.—. Burgonya 7.—. 100 kiló lángliszt 25.20. Zsemlyeliszt 24.80. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.60. Széna fuvarral 4.40. Szózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahús —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.40. Szesz 2.—. 1 méterm. kőszó 21.50. 1 mm. nyers faggyú 48.—. 1 mm. olvasztott faggyú 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 hltér ó-bor 60.—. 1 hltér új-bor 32.—. 1 mm. méz 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén —.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles 11.20. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió 52.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.64. 1 kgr. sertés-hús 1.12. 1 kgr. juh-hús —.88. 1 kgr. vereshagyma —.17. 1 kgr. foghagyma —.56. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr. kőolaj —.44.

Forgalmi kimutatás 1903. június hó 2-ről. Tiszta buza körülbelül 200 hltér. Kétszeres buza 30 hltér. Rozs 50 hltér. Arpa 30 hltér. Zab 50 hltér. Tengeri 80 hltér. Burgonya 40 hltér.

Barom- és sertésvásár zárva.

Határidők.

Budapest, június 5.	
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsdé

Budapest, június 5.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. június 5-én.

Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	98.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horvát szlavonföldterhermentelési kötvény	99.25
Magyar nyereség-sorsjegyek-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	155.—
Osztrák járadék papirban	100.10
Osztrák járadék papirban	100.10
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	155.—
Osztrák magyar bank részvény	16.40
Magyar hitelbankrészvény	738.—
Osztrák hitelintézet részvény	682.—
Párisi vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márká	117.17
Londoni vista	239.70
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A „Nagyváradai hitelbank részvénytársaság” működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-készletre.

Jelzálogkölcsön nyújtása házakra és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Az Igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda” kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8^o-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8^o-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kiváratra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkekre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadjuk; ugyisintén vidéki megbízásokat is elfogadjuk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosított.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyűrűk s az ékszer szakba vágó mindenféle cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Diskrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADAI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca, „Sas szálloda” kapujával szemben, földszinti helyiség.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

A várad-velencei volt Weinberger
féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

Kizárólagos kosárüzlet.

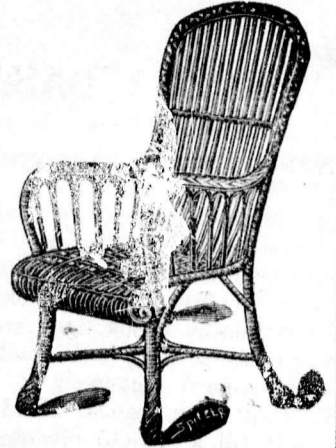
A közelgő tavaszra megérkeztek nagy mennyiségben különböző alaku kerti székek, kerti garnitúrák, utazó kosarak és mindenféle kosáraruk, melyeket eredeti gyári árakban árusítok.

Nagy választék **GYERMEKKOCSIKBAN**, különböző házi butorokban és alkalmas **ajándéktárgyakban**.

Olcsó, szabott árak! Kiváló tisztelettel:

OPPENHEIM F. VILMOS KOSÁRÁRU KERESKEDÉSE

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Barts-ház.)



Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Szülő gőny ez: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági
cikkek és zsiradékok nagy raktára.

Nagyvárad, Kossuth-utca.

I-ső rendű **BEOCSINI** Portland-CEMENT.
I-ső rendű R o m á n

EGERESI alabastrom és szobrász **GIPSZ.**

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és **BETONCSÖVEK.**

CARBOLINEUM és **TINCTORAL**

megóvják a fát a korróziótól.

== **KŐ A G Y A G C S Ö V E K.** ==

Valódi **ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.**

Aszfalt **ELSZIGETELŐ** lemezek.

== **Köszén-Kátrány.** ==

Gazdasági cikkek:

Kitűnő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a **REPCZE-OLAJ** (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum.

CARBOLSAV.

CREOLIN.

H Á S Z M A N Ó

kézmű és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején. Fiók-üzlet: **AMERIKAI ÁRUHÁZ** Fő-u.

Figyelmeztetni kívánom mindazokat, kiknek a **költözködéskor** bármely cikkben szükségük volna, hogy nemcsak rőfős árakban, hanem **szőnyeg, madracz, paplan garnitúra, szövet- és csipke-függönyökben** is óriási raktáram van amit nálam a már ösmert

olcsó és szolid árban lehet beszerezni.

Minden 10 frt bevásárlásnál kívánatra egy életnagyságu fénykép lesz nagytva.

260.